

Rašytojo atminimo kambarys praturtintas unikaliais eksponatais

Daug vertingų eksponatų padovanojo Žagarėje gyvenanti Romualda Vaitkienė. Šalia – Mariaus Katiškiečio viešosios bibliotekos darbuotojos Toma Mikalajūnaitė ir Vaiva Samulėnienė.

Autoriaus nuotr.

Rašytojo atminimo kambarys praturtintas unikaliais eksponatais

Pasibaigus Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos rekonstrukcijai, rašytojo Mariaus Katiliškio (Albino Vaitkaus, 1914–1980) atminimo kambarys atvers duris lankytojams ne tik pakeitęs savo vietą, bet dar modernesnis bei, svarbiausia, turtingesnis naujų unikalių eksponatų. Užvakar kartu su bibliotekos Vartotojų aptarnavimo centro darbuotojomis Toma Mikalajūnaite ir Vaiva Samulėniene lankėmės Žagarėje, Katiliškėse ir Gruzdžiuose – vietose, menančiose rašytojo gyvenimą ir pirmųjų kūrybinių bandymų pėdsakus.

Sigitas KANIŠAUSKAS

(Atkelta iš 1 p.)

Žagarėje mus maloniai priėmė Mariaus Katiliškio sūnėno žmona Romualda Vaitkienė. Šiemet 90 metų mininti buvusi ilgametė lie-

tuvių kalbos ir literatūros mokytoja kartu su savo šviesaus atminimo vyru žinomu žurnalistu, Žagarės miestelio šviesuoliu Vytautu Vaitkumi (1930–2015) ne kartą lankėsi Pasvalyje, Mariaus Katiliškio viešojoje bibliotekoje. 1997 m. rugsėjo 12 d., minint bibliotekos 60-metį, V. Vaitkus atidengė rašytojui skirtą

atminimo lentą. Ji pritvirtinta prie Vytauto Didžiojo a. ir Vilniaus g. kampe esančio pastato, kuriame 1941–1944-aisiais Pasvalio bibliotekos vedėju dirbo Albinas Vaitkus (Marius Katiliškis).

R. Vaitkienė padovanojo bibliotekai unikalių Marių Katiliškį menančių eksponatų – įvairių laikotarpių fotografijų, laiškų, taip pat pirmųjų eilėraščių, rašytų Katiliškėse, sąsiuvinį. Pirmuosius kūrybinius bandymus būsimasis rašytojas pasirašinėjo Juodžio Danylos slapyvardžiu. Iš išsaugotos Mariaus Katiliškio korespondencijos daugiausia laiškų adresuota sūnėnui Vytautui Vaitkui. R. Vaitkienė taip pat padovanojo rašytojo laiško kopiją Belgijoje gyvenusiam romanistui Eduardui Cinzui (1924–1996). Iš pluoštelio dovanotų fotografijų bene išraiškingiausia 1924 m. įamžinta gausi Juozo ir Onos Vaitkų šeima: tėvai, aštuonios dukros ir du sūnūs.

Už poros kilometrų į pietus nuo Žagarės – Katiliškių kaimas. Vaitkų sodybvietę mena liepų alėja, būsimo rašytojo sodinta, dabar jau virš kitų medžių išsistiebusi išlaki vinkšna, atstatytas šulinys, stogastulpis ir paminklinis akmuo. „Mes vėl susitinkame, mano jaunų dienų auksiniai debesys“, – šie stogastulpyje įrėžti rašytojo žodžiai tarsi primena Katiliškėse prabėgusius jo paauglystės ir jaunystės laikus (1923–1941).

Mariaus Katiliškio gimtasis namas Gruzdžiuose stovi jo vardu pavadintoje gatvėje, šalia didingos neogotikinio stiliaus Švč. Trejybės bažnyčios. 1913 metais

Rašytojo Mariaus Katiliškio gimtasis namas Gruzdžiuose, Šiaulių r.

statytas medinis namas daug kartų keitė savo šeimininkus. Dabartiniai namo savininkai – Dalia ir Petras Pužauskai – senovinį pastatą nusipirko prieš 25 metus, 1995-aisiais. Ant jo yra pritvirtinta atminimo lenta ir ženklas, kad pastatas yra valstybės saugoma kultūros vertybė. Svetingi šeimininkai aprodė ne tik pastato fasadą, bet ir vidų, kuriame autentiškų interjero detalių nebeišlikę. P. Pužauskas prisipažino esąs didelis knygų mėgėjas, o iš Mariaus Katiliškio kūrybos jam didžiausią įspūdį paliko romanas „Miškais ateina ruduo“.

Iš Katiliškių ir Gruzdžių parsivežta po žiupsnelį žemės – rašytojo gimtųjų vietų sąsają su Pasvaliu simboliai kapsulėse taip pat bus eksponuojami atnaujintame Mariaus Katiliškio atminimo kambaryje.

**Autoriaus
nuotraukos**

Rašytojo sodybvietė Katiliškėse.

Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos dovanėlės dabartiniais rašytojo namo savininkams Daliai ir Petrui Pužauskams.